

לקוטי אמרים

מ"מ הגהות
והערות קצרות

רז

פרק לד' והנה מודעת זאת שהאבות הן הן המרכבה שכל ימיהם לעולם לא הפסיקו אפי' שעה אחת מלקשר דעתם ונשמתם לרבון העולמים בביטול הנ"ל ליחודו ית' ואחריהם כל הנביאים כל אחד לפי מדרגת נשמתו והשגתו ומדרגת משרע"ה היא העולה על כולנה שאמרו עליו שכינה מדברת מתוך גרונו של משה ומעין זה זכו ישראל במעמד הר סיני רק שלא יכלו לסבול כמאמר רז"ל שעל כל דיבור פרוחה נשמתן כו' שהוא ענין ביטול במציאות הנ"ל לכן מיד אמר להם לעשות לו משכן

מודעת זאת (ב"ר פמ"ז. לעיל פכ"ג). **בביטול הנ"ל** (פרק שלפ"ז). **העולה על כולנה** (ע"ד משלי לא' כט'). **שאמרו עליו** (אגה"ק כה'. זח"ג רלב. ש' מדבר על פומי"י. ועי' זח"ג ז'. לעיין במפתח להיימאן). **כמארז"ל** (בשבת פח: יצתה נשמתן כו' לעיין בד"ס).

לכן מיד (את"ל דמיד הוא בדוקא – ואינו מוכרח די"ל דהכונה רק שזהו מצוה ראשונה אחר מ"ת – שסמוך ללוחה"ר הי' ציווי המשכן הוא כפשט סדר הפסוקים תרומה קודם לתשא וכ"ה בהדיא זח"ב קצה: ראב"ע שמות כה' א'. לעיין נ"כ פירש"י שמות לא' יח'). **אל לעשות לו משכן ובו קה"ק** (עייג"כ רמב"ן ר"פ תרומה "והנה עיקר החפץ במשכן

לקוטי פירושים

מ"מ, הגהות והערות קצרות – עם פענוחים

מודעת זאת: ב"ר פמ"ז, ו. הובא גם לעיל פכ"ג. בביטול הנ"ל: בפרק שלפני זה. העולה על כולנה: ע"ד משלי לא' כט' ("עלית על כולנה").

שאמרו עליו: הובא גם לקמן באגה"ק סי' כה'. וראה זח"ג רלב, א: "שכינה מדבר על פומי"י. ועיין זח"ג ז', א'. לעיין במפתח להיימאן.³

כמארז"ל: בשבת פח, ב הלשון הוא "יצתה (ולא פרוחה) נשמתן כו"י. לעיין הגירסא בדקדוקי סופרים.³ לכן מיד: אם תמצני לומר ד"מיד" הוא בדוקא [ובאמת אינו מוכרח שהכוונה היא "מיד" בדוקא, דיש לומר דהכוונה היא רק שזהו מצוה ראשונה אחר מתן תורה], היינו, שסמוך לנתינת לוחות הראשונות (מיד אחר מ"ת) הי' ציווי המשכן – הוא כפשט סדר הפסוקים: פ' תרומה

האבות הן הן המרכבה . . לא הפסיקו אפי' שעה אחת: ובמק"א: מפרט ומפרש שהיו "בחי' מרכבה בכל מעשיהם אפילו בשינתם".

(לקר"ש זח"ה ע' 102)

ומדרגת משרע"ה . . שכינה מדברת מתוך גרונו ומעין זה זכו ישראל במעמד הר סיני רק שלא יכלו לסבול . . פרוחה נשמתן: וזוהו משמע, לכאורה, שאצל משה לא הוצרך להיות "פרחה נשמתו" (כמו שלא פרוחה נשמתו כששכינה מדברת מתוך גרונו).

(1) מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תקמ.

שבה נאמר ציווי המשכן – קודם לפ' תשא שבה מסופר אודות שבירת הלוחות ונתינת לוחות שניות. וכן הוא בהדיא בזח"ב קצה, א⁴, ובראב"ע שמות כה' א⁵. לעיין נושאי כלי פירש"י שמות לא' יח⁶. אמר להם לעשות לו משכן ובו קדשי הקדשים: עייג"כ רמב"ן ר"פ תרומה: "והנה עיקר החפץ במשכן

(1) ושם – בפירוש "משה מפי עצמו אמרן": "מפי ההוא קול דאחיד ביי" (וראה גם הנסמן בנצו"ז שם). (2) "אוצר דברי חכמים ופנתגמיהם" להרב אהרן היימאן. – ושם, שלשון זה ("שכינה מדברת מתוך גרונו של משה") לא נמצא לא בש"ס ולא במדרשים. ומציין כמה מקומות שבהם נאמר תוכן זה. וראה גם המצויין בלקו"ש ח"ד ע' 1087 הערה 5. (3) בדקדוקי סופרים – ליתא גירסא אחרת. ובמק"א (סה"ש תש"נ ח"ב ע' 520 הערה 56) כותב רבינו: "ובשמור" פכ"ט, ד, ובשה"ש פ"ה, טז [ג] – פרוחה נשמתן". (4) ושם: "בקדמיתא מאת כל איש אשר ידבנו לבו . . גיין דהווי אינון ערב רב בנווייהו אתמר מאת כל איש אשר ידבנו לבו לאכללא לון בינייהו דישראל . . לבתר . . אתו אינון ערב ועבדו ית עגלא . . אמר קב"ה מכאן ולהלאה עובדא דמשכנא לא יהא אלא מסטרא דישראל בלחודייהו וכו"י". (5) ושם: "בעלותו אל ראש ההר דבר לו על דבר המשכן". (6) בפירש"י שם: "אין מוקדם ומאוחר בתורה, מעשה העגל קודם לציווי המשכן ימים רבים הי', שהרי ביי"ז בתמוז נשתברו הלוחות וביום הכפורים נתרצה הקב"ה לישראל ולמחרת התחילו בנדבת המשכן וכו"י". ובחצע"ג: "צ"ע טובא דלמא הכל כסדר וציווי הקב"ה למשה הי' בארבעים ימים הראשונים טרם עשותם העגל, וקודם רדתו מההר עשו את העגל, ומשה לא הגיד ציווי המשכן עד למחרת יום הכפורים שהיו ישראל מרוצים מהקב"ה, וכן הוא בהדיא בזהר ויקהל וכו"י. ובפי' הרא"ם מבאר הוכחת רש"י שאין לומר כן, "שאם כן, איך ידע משה אם נתרצה הקב"ה לישראל על דבר המשכן עד שצוה אותם על נדבת המשכן, שמא לא נתרצה רק על נתינת הלוחות . . מפני קיום הדת . . אבל לעשות גם המשכן לשכון בתוכם שהוא חבה יתירה, לא . . לפיכך חייבו מזה וכו"י". ובפי' הגו"א מבאר סיום דברי רש"י "והוקם

לקוטי אמרים

הוא מקום מנוחת ובו קדשי הקדשים להשראת שכינתו שהוא גילוי השכינה שהוא הארון כו' יחודו ית' כמ"ש לקמן ומשחרב בהמ"ק אין להקב"ה וכ"ה ברשב"ם שמות כה'

י'. קדשי הקדשים (כן נמצא בלשון חכמים, לדוגמא: מדות ד' ה', ה' ד', יומא סט: גיטין נו: אבל בל"מ קדשי הק' קאי אקרבנות: ויקרא כא' כב' ועוד יחזקאל מב' יג' מד' יג'. קדש קדשים נק' מכלי המשכן - שמות כט' לז' - קרבנות - שמות ל' לו' - כהנים - דה"א כג' יג'. ולפנים מהפרכת נק' - בל"מ וגם בש"ס - קדש הקדשים שמות כו' לג' לד' יומא ה' ב' מדות ד' ה' ועוד - ורק בדניאל ט' כד', לדעת קצת מפרשים, נק' קדש קדשים). כמ"ש לקמן (נ"ל דקאי אפי' השראת השכינה. והוא פל"ה). ומשחרב בהמ"ק כו' (ברכות ח. הובא ונתבאר בהקדמה לפיה"מ. וצע"ק לפי הרמב"ם דא"כ למה רק משחרב ביהמ"ק).

מ"מ, הגהות והערות קצרות - עם פענוחים	לקוטי פירושים
הוא מקום מנוחת השכינה שהוא הארון כו". וכן הוא ברשב"ם שמות כה' י'. קדשי הקדשים: כן נמצא בלשון חכמים, לדוגמא: מדות פ"ד מ"ה ("מבית קדשי הקדשים"), פ"ה מ"ד ("בבית קדשי הקדשים"), יומא סט, ב ("מבית קדשי הקדשים"). גיטין נו, ב ("לבית קדשי הקדשים"). אבל בלשון מקרא - "קדשי הקדשים" קאי אקרבנות: ויקרא כא' כב' ("לחם אלקוי מקדשי הקדשים גו' יאכל"), ועוד. יחזקאל מב' יג' ("יאכלו שם הכהנים גו' קדשי הקדשים שם יניחו קדשי הקדשים"), מד' יג' ("לגשת על כל קדשי אל קדשי הקדשים", וקאי על מ"ש לפנ"ז (שם, יא) "ישחטו את העולה ואת הזבח").	וכן מפורש בלקו"ת במדבר (יד, א) ע"פ ויק"ר בתחלתו. וראה גם המשך תער"ב ח"ב ע' תתקלא. אבל עכצ"ל דהגילוי דמ"ת, פנים בפנים", הוא למעלה מהגילוי ד"שכינה ³ מדברת כו", ובשביל גילוי
קדש קדשים" קאי אקרבנות: ויקרא כא' כב' ("לחם אלקוי מקדשי הקדשים גו' יאכל"), ועוד. יחזקאל מב' יג' ("יאכלו שם הכהנים גו' קדשי הקדשים שם יניחו קדשי הקדשים"), מד' יג' ("לגשת על כל קדשי אל קדשי הקדשים", וקאי על מ"ש לפנ"ז (שם, יא) "ישחטו את העולה ואת הזבח").	(2) ואתחנן ה, ד. 3) כפשוט גודל החילוק דשכינה ופנים בפנים.
"קדש קדשים" נקרא: מכלי המשכן - שמות כט' לז' ("והי' המזבח קדש קדשים"), קרבנות - שמות ל' לו' ("קדש קדשים תהי' לכם" - הקטורת), כהנים - דברי הימים א כג' יג' ("ויבדל אהרן ובניו להקדישו קדש קדשים").	
ולפנים מהפרכת נקרא - בלשון מקרא וגם בש"ס - "קדש הקדשים": שמות כו' לג' לד' ("והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים גו' בקדש הקדשים"). יומא פ"ה מ"ב ("הי' מהלך בהיכל עד שמגיע לבין שתי הפרוכת המבדילות בין הקדש ובין קדש הקדשים"). מדות פ"ד מ"ה ("בעל"י בין הקודש לבין קודש הקדשים", "בעל"י לבית קודש הקדשים"), ועוד. ורק בדניאל ט' כד' ("ולמשוח קדש קדשים") - לדעת קצת מפרשים ⁹ , נקרא "קדש קדשים".	
כמ"ש לקמן: נראה לי דקאי אפירוש השראת השכינה (שהוא גילוי יחודו ית'). והוא בפל"ה ¹⁰ . ומשחרב בהמ"ק כו': ברכות ח, א - הובא ונתבאר בהקדמה לפיה"מ להרמב"ם ¹¹ . וצע"ק לפירוש הרמב"ם, דא"כ למה ענין זה הוא רק משחרב ביהמ"ק ¹² .	

המשכן באחד בניסן⁷, "שזהו הראי' שהי' ציווי המשכן אחר יום הכפורים . . שדוקא רצה הקב"ה להקימו באחד בניסן . . וא"כ למה הי' הקב"ה מצוה אותם על מלאכת המשכן קודם י"ז בתמוז . . קודם הזמן, שאף אם יהי' נגמר, לא היו מקימין אותו קודם ר"ח ניסן כו" (וראה גם "לקוטי פירושים" כאן). - וראה גם לקו"ש ח"ז ע' 153, פרטי הדעות בזה. 7) ושם: "בשביל הארון שהוא עיקר של ועשו לי מקדש הוצרך לעשות משכן". 8) אולי הביא רבינו רק דוגמא אחת - הראשונה - מכלי המשכן (וראה שם ל, כט: "וקדשת אותם והיו קדש קדשים" - על כל כלי המשכן. במדבר ד, ד: "זאת עבודת בני קהת גו' קדש הקדשים", "המקודש שבכולן הארון והשולחן והמנורה והמזבחות והפרכת וכלי שרת" - פרש"י, ובפ"י ראב"ע - הארון). 9) ראה מצו"ד: "ולמשוח קדש קדשים, להיות קדש הקדשים בגדולה מרובה, כי אז יהי' גדול כבוד הבית" (ועד"ז בפ"י רס"ג: "שיהא גדול כבוד גדולת הבית וכו'"). משא"כ לפירש"י - קאי על "הארון והמזבחות וכלי הקודש". 10) ושם: "ענין השראת השכינה הוא גילוי אלקותו ית' ואור א"ס ב"ה באיזה דבר, והיינו לומר שאותו דבר נכלל באור ה' ובטל לו במציאות לגמרי, שאז הוא ששורה ומתגלה בו ה' אחד". - ולא קאי על השראת השכינה בקדשי הקדשים המבואר לקמן בפנ"ג (כב"שיעורים בספר התניא" ע' 400 הערה 5). 11) ושם (ד"ה אחר כן ראה להסתפק) מבאר בארוכה, "שכל הנמצאים שתחת גלגל הירח נמצאו בשביל האדם לבדו", ותכלית האדם הוא "הדעת והמעשה . . לציון בשכלו אמנות הדברים . . להשיג כל מה שאפשר לו להשיג, והמעשה הוא תקון ויושר הדברים הטבעיים . . ותקון המדות כולם", ומסיק ש"הכוונה בבריאת כל מה שיש בתוך העולם ההוה והנפסד אינו אלא איש שלם כולל החכמה והמעשה . . וכשתבונן ותלמד . . אלו שני הענינים . . תדע כי אל נכון אמרו שאין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה". 12) נתבאר בארוכה בלקו"ש חט"ז ע' 193 ואילך.

לקוטי אמרים

מ"מ הגהות
והערות קצרות
רט

ומכון לשבתו (ע"ד שמות טו' יז). ביטול הנ"ל (פרק שלפ"ז). קטן... מהכיל (מ"א ח' סד). שמץ מנהו (מעט, איוב ד' יב).

בעולמו משכן ומכון לשבתו הוא יחודו ית' אלא ארבע אמות של הלכה שהוא רצונו ית' וחכמתו המלובשים בהלכות הערוכות לפנינו ולכן אחר שיעמיק האדם מחשבתו בענין ביטול הנ"ל כפי יכלתו זאת ישיב אל לבו כי מהיות קמן שכלי ושרש נשמתי מהכיל להיות מרכבה ומשכן ליחודו ית' באמת לאמיתו מאחר דלית מחשבה דילי תפיסא ומשנת בו ית' כלל וכלל שום השגה בעולם ולא שמץ מנהו מהשנת האבו' והנביאים

מ"מ, הגהות והערות קצרות – עם פענוחים
ומכון לשבתו: ע"ד שמות טו' יז
("מכון לשבתך").
ביטול הנ"ל: בפרק שלפני זה.
קטן... מהכיל: מלכים-א ח' סד.
שמץ מנהו: שמץ פירושו מעט,
והוא באיוב ד' יב.¹
(13 מצו"צ עה"פ).

לקוטי פירושים
זה י"ל שגם אצל משה פרוחה נשמתו (מכיון שצ"ג לומר: שאצל משה רבינו הי' חסר העילוי ד"טל תחי"). ועצ"ע. ואכ"מ.
(לקו"ש חכ"ז ע' 13 הערה 56)
לכן מיד אמר להם לעשות לו משכן: עפ"מ"ש כאן "מיד"⁶
- גם פ' תרומה ותצוה נאמר לישראל תיכף למ"ת. אבל אין כן דעת רש"י.
(לקו"ש חכ"ז ע' 13 הערה 42)

מהיות קטן שכלי... מהכיל להיות מרכבה... שום השגה

... מהשגת האבות: העיר במה שכתבתי¹ לכאר החילוק בין בחי' מרכבה דכל אדם ומה שהאבות ה"ה המרכבה, בשנים (שהם אחד, כמובן): א) שעבודתם בבחי' מרכבה היתה כל ימיהם, ב) ובכל אבריהם - משא"כ בכל אדם. ובא להוסיף עוד הבדל, שהאבות הרגישו את הרוכב, משא"כ בשאר כל אדם. ומסתייע ממ"ש בתניא פל"ד: "זאת ישיב אל לבו כי מהיות קטן שכלי ושרש נשמתי מהכיל להיות מרכבה ומשכן ליחודו ית' באמת לאמיתו כו" - הרי שבחי' מרכבה באמת לאמיתו תלוי בשכל.

והנה את"ל כפירושו, שהרגש הפלאות הרוכב הוא תכונה וחלק מהעבודה בבחי' מרכבה באמת לאמיתו, כמה צ"ע ישנם בזה: א) במשל אינו כן כלל. ב) בתניא פכ"ג, לט, אגה"ק סכ"ה, ועוד בכמה דרושים, כשמדבר בעבודה דמרכבה דאבות אינו מזכיר עד"ז כלל, אף שמבאר שאר פרטים. ג) בפל"ד מפמ"ו מביא זה בענין אחר (השייך לענין מדרי' האבות), אבל לא כשמדבר באותו פרק גופא במדרי' העבודה דאבות.

ולכן נ"ל אשר יש לחלק כאן בין הסיבה והמסובב, כי, בכללות, ענין בחי' עבודה דמרכבה הוא ביטול לגבי הרוכב, אף שבאמיתית יש בה מעלה לגבי הרוכב (שלכן מביאה את הרוכב למקום שאינו יכול לבוא בכח עצמו), והביטול הוא לגמרי עד שאין לו רצון בפ"ע כלל (וגם כל אשר לו בטל להרוכב¹¹), אף שהוא מהות בפ"ע, ולכן אינו אלא ביטול היש, מרכבה¹¹ תתאה דשרפים חיות ואופנים, או ביטול במציאות, מרכבה עילאה דאבות נשמות דאצי', וכן גם אברים הגשמיים המקיימים המצוה (משא"כ המצוה עצמה היא בבחי' יחוד. וכמעלת כלים די"ס דאצי' על נשמות דאצי' המבוארת באגה"ק ס"ך¹²).

והנה איך יבוא לעבודה זו - הסיבה והדרך לזה הוא שרש נשמתו גודל שכלו והשגתו וכו'. ועפ"ז לא יקשה מה שבמשל אין ענין זה כלל - כי המשל הוא על עצם בחי' העבודה דמרכבה, ולא על הדרך

(4) וגם בלקו"ת שם מדובר (רק) בגילוי אוא"ס שבחכמה (ע"ש), ולא הגילוי ד"פניס בפניס", פנימיות ועצמות אוא"ס ב"ה. (5) ובסה"מ מלוקט ח"א ע' תסג הערה 74: דאאפ"ל. (6) ואתי לכאורה כדעת הוהר (ח"ב רכד, א) דגם נדבת המשכן היתה לפני חטא העגל. ואכ"מ. (7) תשא לא, יח. לג, יא (וראה גם "מ"מ, הגהות והערות קצרות" כאן). (8) בקובץ ליובאוויטש חוברת ג' - נדפס גם באגרות-קודש ח"א ע' שה ואילך (נעתק לעיל ע' קמא). (9) ובודאי כוונתו שמרגישים רק הפלאות הרוכב וריחוק ערכו מהשגתם. ועצ"ק מלקו"ת סד"ה לסוסי הראשון והשני. (10) כ"כ בד"ה הוא אתה הוא דשנת ת"ש במרכבה דאבות, אבל משטחיות לשונו משמע שבכל בחי' מרכבה כן הוא, וכן משמע בניאווה"ז ר"פ בשלח. (11) מכאן ועד סוף הקטע - הוספה שלאח"ז. ובמהדו"ק: (ד"ה ויצג את המקלות רנ"ט וראה ג"כ תניא פכ"ג, ועפ"מ"ש בד"ה כל מחלוקת אעתי' אולי י"ל דמרכבה דפל"ט בתניא, שמרכבה דאבות ג"כ בכללה, הוא ביטול במציאות, אלא שבפכ"ג מדבר באבריהם, ובפל"ט בהנשמה, ואכ"מ"ל. (12) כהנ"ל מפורש בד"ה להבין מ"ש בלקו"א פכ"ג, נאמר כד טבת תרי"ג.

(* ראה מאמרי אדמו"ר הצ"צ תרי"ד תרט"ו ע' נט ואילך, ובהנמטן שם (ובא' הכת"י הכותרת היא: נא' כ"ד טבת תרי"ג), המו"ל.

לקוטי אמרים

מג

בהל' ת"ת (י"ד ת"ת פ"א. טושו"ע יו"ד סרמ"ו, אדה"ז הל' ת"ת⁸⁶ כדת הניתנה לכל אחד ואחד בהלכות תלמוד תורה פ"ב ג'). וכמרז"ל (מנחות צט: אפי' לא שנה אדם אלא פרק כו'). אושפיזכן לגבורה (יומא יב. סוטה לז: "אושפיזכן" וכ"ה ג"כ מגילה כו. זבחים נד. וביל"ש תקס"ד תתקנ"ז כמצוין בעה"ש. לעיין בד"ס).

לקוטי פירושים

איך לבוא אל' (ובמשל אין צורך בסבות מיוחדות לבוא לביטול זה, כי נמצא הוא בטבע, משא"כ באדם¹³).
כן מובן ג"כ מה שבכ"מ שמבאר העבודה דבחי' מרכבה אינו מזכיר עד"ז - כי אין זה אלא סיבה ודרך אל העבודה, מלבד בפל"ד, שרוצה לבאר שלא יתייאר האדם אף שלא יבוא לביטול דפל"ג ועבודה דמרכבה, ומה עליו לעשות אז - מפרש הסיבה שלא בא להעבודה, והיא כי חסרים אצלו התנאים הקודמים לעבודה זו, כי קטן שכלו ורש נשמתו כו', וכמו שאחרי מעמד הר סיני שלא יכלו ג"כ לסבול, עשו משכן, כמו"כ גם עליו לקבוע עתים לתורה, ועד"ז בפמ"ו, שזקוק לבאר איך אומר אלקיכם כמו אלקי אברהם וכו', על כאו"א, גם על בור ועם הארץ.

(אגרות קודש ח"ב ע' קמא ואילך)

אפי' פרק אחד שחרית כו' . . כמסת ידו אשר הרחיב ה' לו: ואם ירחיב ה' לו עוד . . ומחשבה טובה כו' וגם שאר היום כולו . . יהי' מכוון לשבתו ית' בנתינת הצדקה: מ"ש "ואם ירחיב ה' לו עוד . . ומחשבה טובה כו'" - הרי זה כדי שיהי' מכוון לשבתו ית' לא רק באותה שעה שלומד פרק אחד שחרית כו', אלא גם שאר כל היום כולו (כפי שממשיך לאח"ז "וגם שאר היום כולו . . יהי' מכוון לשבתו ית'").
- ולכן כותבו לאחרי הפסק הנקודתיים, להורות ששייך יותר להבא לקמן, שמחפש עצות כיצד לפעול ש"גם שאר היום כולו . . יהי' מכוון לשבתו ית' -

כי, בהחלטה, מחשבה טובה, שכאשר ירחיב ה' לו עוד ויהי' לו זמן פנוי יותר אזי יוסיף בלימוד התורה, נכלל גם שמקווה ומתברך שיהי' זה כל היום כולו - עי"ז שמלאכתו תהא נעשית ע"י אחרים, ויוכל לעסוק בלימוד התורה כל היום כולו. ונמצא, שע"י המחשבה טובה ללמוד תורה כל היום כולו - שהקב"ה מצרפה למעשה - ה"ה מכוון לשבתו ית' במשך כל היום כולו.

ומ"מ מוסיף לחפש עצות בנוגע לשאר כל היום כולו שאינו עוסק בתורה - "וגם שאר היום כולו . . יהי' מכוון לשבתו ית' בנתינת הצדקה" - כי, המחשבה טובה הנ"ל (לעסוק בתורה כל היום כולו) היא רק "כאילו עשאה", אבל אין זה בפועל¹⁴, ולכן מוסיף שביכלתו להיות מכוון לשבתו ית' במשך שאר כל היום כולו במעשה בפועל - "בנתינת הצדקה כו"¹⁵.

(משיעורים בספר התניא ע' 403 הערה 9 - משיחות פורים תשכ"א¹⁶)

13) וכמ"ש בלק"ת אמור רד"ה והניף הכהן אותם. 14) ולכן אינו מפרש התיבות "הקב"ה מצרפה למעשה" אלא רק מרמז בתוכן "כו" - כי, בפירוש "מצרפה למעשה" נתבאר לעיל (פט"ז) שישנו גם מעשה, וכאן מפרש המארו"ל כפשוטו שמעלה עליו הכתוב כאילו עשאה, כיון שיש רק מחשבה ללא מעשה. 15) ומ"מ יש מעלה גם במחשבה טובה לעסוק בתורה במשך כל היום כולו - כיון שה"מכוון לשבתו ית' שנעשה ע"י עסק התורה הוא באופן נעלה יותר מאשר ע"י נתינת הצדקה, כמשנת"ל ש"משחרב ביהמ"ק אין להקב"ה בעולמו משכן ומכוון לחיודו ית' אלא ארבע אמות של הלכה". 16) וראה גם הנדפס בתניא בצירוף מ"מ וכו' ע' תרנה ואילך (מספר הערכים - חב"ד).

מסת (די. רש"י דברים טז'). טהור ידים יוסיף אומץ (איוב יז' ט' וטהר ידים י"א). ומח' טובה (קידושין מ'. לעיל פט"ז). ממידותיו כו' רחום כו' (ירוש' פאה א' א' יעוין שבת קלג: סוטה יד. אגה"ת ט'). בתיקונים (בהקדמת פתח אלי' ועוד). חומש (שזהו מצוה מן המובחר – שו"ע יו"ד ר"ס רמ"ט – והמבזבז אל יבזבז יותר מחומש.

כתובות נ'). חומש כו' ארבע הידות (ע"ד ברא' מז' כד'. להעיר מלקו"ת שחורה אני הב' ס"ב). כנודע מארז"ל (סוכה מט: גדול העושה צדקה יותר מכל הקרבנות. ב"ב ט. – הובא פל"ז שקולה כנגד כל המצות). ובקרבנות הי' כל החי עולה כו' (אגה"ת ספי"ב ציין לזה"ק והוא באגה"ת זכר עוף ומנחה וכאן בהמה ומנחה). כמ"ש לקמן (פל"ז). הנפש הנ"ל (פל"א לג'. בכללות פכ"ו).

מ"מ, הגהות והערות קצרות – עם פענוחים

מסת: פירושו די. רש"י דברים טז' י'. טהור ידים יוסיף אומץ: איוב יז' ט'. ושם: "וטהר ידים יוסיף אומץ". ומחשבה טובה: קידושין מ, א. הובא ונתבאר לעיל פט"ז. ממידותיו כו' רחום כו': ירושלמי פאה פ"א ה"א¹⁷. יעוין שבת קלג, ב. סוטה יד, א¹⁸. – הובא גם באגה"ת פ"ט. בתיקונים: בהקדמת פתח אלי' ועוד. חומש: שזהו מצוה מן המובחר (שו"ע יו"ד ר"ס רמ"ט), ו"המבזבז אל יבזבז יותר מחומש" (כתובות נ, א).

חומש כו' ארבע הידות: ע"ד בראשית מז' כד' ("חמישית גו' וארבע הידות"). להעיר מלקו"ת שה"ש ד"ה שחורה אני הב' ס"ב²⁰.

17) "מה הוא רחום וכו'". 18) בשבת שם: "מה הוא חנון ורחום כו'". ובסוטה שם: "הלך אחר מדותיו של הקב"ה, מה הוא מלביש ערומים כו' ביקר חולים כו' ניחם אבלים כו' קבר מתים כו'". 19) יז, א. 20) ושם (ו, ד): "זוהו ונתתם חמישית לפרעה, שע"י הצדקה שנתן חומש מיגיעו נעשה בחי' פרעה הוא בחי' גילוי . . שנמשך גילוי אור א"ס ממש על נפשו . . ומזה נמשך להיות וארבע הידות יהי' לכם . . הן יד הגדולה יד חזקה יד רמה וזרוע נטויה . . שנמשכה

כנודע מאמר רז"ל: בסוכה מט, ב: "גדול העושה צדקה יותר מכל הקרבנות"²¹. ובב"ב ט, א (הובא לקמן בפל"ז): "שקולה צדקה כנגד כל המצות". ובקרבנות הי' כל החי עולה כו': לקמן באגה"ת ספי"ב ציין לזה"ק²², והוא בזח"ג רמ, ב. ולהעיר שבאגה"ת זכר עוף ומנחה ("עוף אחד כו' או קומץ מנחה"), וכאן – בהמה ומנחה ("בהמה כו' עשרון סלת כו'"). כמ"ש לקמן: פל"ז. הנפש הנ"ל: פרטי מיני שמחת הנפש – נתבארו בפל"א ("שמחת הנפש בצאתה מהגוף המתועב ושבה אל בית אבלי' כנעורי' בשעת התורה

ונתפשטה עד למטה מאד אפילו בבחינת מצרים, דהיינו שנמשך חסד עליון כ"כ שאפילו בבחינת נפש השפלה ממדרגות תחתונות שבעשי' ומלובשת בגשמיות ממש, נופלין הרהורי תשובה . . אך . . אלמלא הקב"ה עוזרו כו', ועזר זה וסיוע זה נקרא יד החזקה לנצח ולכבוש כו', ויד רמה היינו לרומם ולקשר נפשו בקיום ואהבת בכל לבבך כו', וזרוע הנטויה . . שהיא פשוטה למטה מטה בבחי' וימינו תחבקיני כאדם החובק כו', שלא להיות בבחי' נפרד ח"ו כו'". 21) ובמק"א (אגרות-קודש חכ"ג ע' פא) כותב: "וראה סוכה מט, ב. וצ"ע". 22) "כנודע ממ"ש בזה"ק מענין עליות עולמות העליונים באתערותא דלתתא בהקרבת עוף אחד בן יונה או תור ע"ג המזבח או קומץ מנחה".

איתא בזהר (ח"ג עה:).
חדוה כו' (להעיר
מלקו"ת שה"ש ד"ה
לבבתי סס"ג. אגה"ת
ר"פ יא').

נמאס ולב נשבר ורוח נמוכה בשעת השמחה ממש
מאחר כי היותו נבזה בעיניו וכו' הוא מצד הגוף ונפש
הבהמית והיותו בשמחה הוא מצד נפש האלהית וניצוץ
אלהות המלוכש בה להחיותה כנ"ל [בפ' ל"א] וכה"ג
איתא בזהר בכיה תקיעא בלבאי מסטרא דא וחדוה
תקיעא בלבאי מסטרא דא:

מ"מ, הגהות והערות קצרות - עם פענוחים

איתא בזהר: ח"ג עה, א.
חדוה כו': להעיר מלקו"ת שה"ש ד"ה לבבתי
סס"ג²³. אגה"ת ר"פ יא²⁴.

והעבודה ("ולג' "שיהי' לבו שש ושמח באמונתו
ביחוד ה"). וענין השמחה בכללות - נתבאר בפכ"ו
("השמחה האמיתית בה' אלקיו כו").

"להיות בלבו ההכנעה . . . וגם השמחה בה' שתיהן
ביחד, כבר מילתא אמורה בלק"א ס"פ ל"ד, כמ"ש
בזה"ק חדוה תקיעא בלבאי מסטרא דא וכו', ובצירוף
עוד האמונה והבטחון . . . כי חפץ חסד . . . ורב לסלוח
וכו"ם*.

23) ושם (כט, ב): "חדוה תקיעא בליבאי מסטרא
דא ובכ"ל תקיעא בליבאי מסטרא דא, בכ"ל היא
המירות על נפשו שירדה ממעלתה ומדרגתה ישראל
עלו במחשבה ונתלבשה בגוף הגשמי שהוא רחוק מאד
מאור א"ס ב"ה ומסך מבדיל להיות נראה ליש ודבר
בפ"ע. וחדוה מסטרא דא, שהרי גם למטה בדברים
גשמיים נמשך ונתלבש אור אין סוף ב"ה בתומ"צ
המלוכשים בעניינים גשמיים כו', ואי לזאת יגיל וישמח
מאד בה' השוכן בתוך תורתו ומצותיו". 24) ושם:

* הטעם שבפרקין אינו מוסיף, ובצירוף עוד האמונה
והבטחון כו" - ראה לקוטי ביאורים בספר התיא ח"ב ע' ריח
ואילך.